

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.422
din data de 03.07.2013

Dosar nr.:159/2012

Petiția nr.:2144/02.05.2012

Petent:M.M.D.

Reclamat:Liceul Marin Preda.

Obiect: Refuzul de a adapta curricula școlară și de a acorda beneficiul profesorului de sprijin pentru elevul cu sindrom ADHD.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei:

I.1.1. M.M.D.

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului:

I.2.1. Liceul "Marin Preda" prin reprezentant

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare.

1. Petenta, părinte unic al minorului M.A.G., elev în clasa a VIIa din cadrul Liceului „Marin Preda” București, ce deține certificat medical având diagnosticul sindrom ADHD, susține că deși în luna octombrie 2011, prin Hotărârea 696/06.10.2011, Comisia pentru protecția Copilului a dispus orientarea școlară către Liceul Marin Preda, **curriculum adaptat și profesor de sprijin**, această Hotărâre nu a fost respectată de către partea reclamată.

III. Procedura de citare.

1. Petenta a fost citată prin adresa înregistrată cu nr.2144/23.05.2012, partea reclamată prin adresa înregistrată cu nr. 2500/23.05.2012, procedura de citare fiind astfel îndeplinită, conform dispozițiilor O.G. nr.137/2000, republicată.

2. La termenul de audieri din data de 18.06.2012, părțile au fost prezente.

3. În cadrul ședinței de audieri, părțile au fost de acord cu medierea propusă de către membrii Colegiului Director, prezent la ședință. Cu privire la acest aspect, petenta revine cu adresa nr.2968/19.07.2012, prin care învederează că renunță la medierea propusă, solicitând pronunțarea pe fond, printr-o hotărâre.

IV. Susținerile părților.

Susținerile petentului.

1. Petenta susține că este părinte unic al minorului M.A.G.. cu certificat medical având diagnosticul sindrom ADHD și este elev în clasa a VIIa din cadrul Liceului „Marin Preda” București.
2. În luna octombrie 2011 prin Hotărârea 696/06.10.2011 Comisia pentru protecția Copilului a dispus orientarea școlară către Liceul Marin Preda, curriculum adaptat și profesor de sprijin. Această Hotărâre nu a fost respectată de către partea reclamată.
3. Deși a fost notificată, partea reclamată nu a elaborat și nici nu a aplicat vreun curriculum adaptat situației și a continuat practica etichetării, admonestării publice, provocării și sancționării.
4. Față de dispozițiile hotărârii, prin refuzul de a adapta curricula școlară și de a beneficia permanent de profesor de sprijin, petenta consideră că elevul a fost privat tot anul școlar de dreptul la educație, la învățatură și la dezvoltarea capacităților sale intelectuale.
5. Prin opoziția permanentă la adaptarea programei școlare la cerințele hotărârii Comisiei pentru protecția Copilului și aplicarea principiilor pedagogice, elevului i s-a creat un handicap în procesul de învățare, ce a cauzat “acumularea golurilor reflectate parțial în rezultatele școlare”
6. Prin adresa nr. 4477/18.09.2012, petenta susține că în perioada premergătoare începerii anului școlar 2012-2013 i s-a sugerat de către reprezentantul părții reclamate că ar putea muta copilul de la Liceul respectiv.
7. **Petenta solicită constatarea discriminării fără sancțiune.**

Susținerile părții reclamate.

1. Partea reclamată, prin punctul de vedere emis și depus la dosar înregistrat cu nr. 3653/01.08.2012 susține faptul că unitatea școlară are un număr important de copii cu probleme medicale, care sunt tratați cu maximă atenție și responsabilitate.
2. Partea reclamată susține că tratează fiecare individ în parte ca element definitoriu, dar integrat într-un grup bine definit cu reguli, metode, mijloace de acționare conforme legislației în vigoare, unanim recunoscute, aplicate și adaptate necesităților.
3. Elevul M.A.G..a mers la Liceul Marin Preda la începutul anului școlar 2010-2011, ca absolvent al clasei a-V a, la Liceul Greco-Catolic „Timotei Cipariu” București. Din foaia matricolă reiese că Liceul „Marin Preda” este a 3 a unitate școlară în cei șase ani de studiu ai elevului.
4. Pentru anul școlar 2010-2011 elevul a fost mutat disciplinar la mai multe clase paralele pentru comportamentul acestuia. Pentru acest an referințele profesorilor, părinților au fost total nefavorabile, față de comportamentul deosebit de agresiv, neadecvat, absolut imposibil de a se comunica cu elevul. În complexul de măsuri care au fost luate pentru remedierea și sprijinirea recuperării școlare a elevului regăsim: mutarea la clasă a celor mai buni profesori din școală, angajarea unui profesor itinerant și monitorizarea superioară a clasei unde se află elevul (6 ședințe cu părinții, prezența profesorilor la ședințe, în

procent de 75%, 20 de ședințe de consiliere săptămânale, pe tot parcursul anului), amplasarea sălii de clasă prima lângă cancelarie.

5. La jumătatea lunii octombrie 2011, petenta aduce la cunoștință verbal de curriculum adaptat și profesor de sprijin la recomandarea Comisiei pentru Protecția Copilului.

6. Nu există și nu a existat niciodată la cabinetul medical al școlii o notificare că elevul în cauză este bolnav, nici din hotărâre nu reiese că ar exista diagnosticul ADHD, ci deficiență asociat-genetic cu grad ușor.

7. Așa cum sunt reglementările MECTS în vigoare sub îndrumarea profesorului de sprijin au fost elaborate **curriculum-umuri diferențiate la toate materiile și cele de la materiile principale matematică, limba și literatura română au fost concepute cu sprijinul inspectorului de specialitate.**

8. La data notificării către familie din 02 mai 2012 a fost adus la cunoștință faptul că un curriculum adaptat atât de predare cât de evaluare nu duce în mod automat la promovare și că situația la învățătură va reflecta nivelul cunoștințelor acumulate.

9. La finalul anului școlar 2011-2012 elevul M.A.G.. a fost declarat reptent datorită nepromovării la 6 materii și media la purtare care este 6.

V. Motivele de fapt și de drept.

1. **În fapt**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține că petenta, părinte unic al minorului M.A.G..., elev în clasa a VIIa din cadrul Liceului „Marin Preda” București, ce deține certificat medical având diagnosticul sindrom ADHD, sesizează Consiliul cu privire la faptul că deși în luna octombrie 2011, prin Hotărârea 696/06.10.2011, Comisia pentru protecția Copilului a dispus orientarea școlară către Liceul Marin Preda, **curriculum adaptat și profesor de sprijin**, această Hotărâre nu a fost respectată de către partea reclamată. Deși a fost notificată, partea reclamată nu a elaborat și nici nu a aplicat vreun curriculum adaptat situației și a continuat practica etichetării, admonestării publice, provocării și sancționării. Petenta susține că prin adresa nr. 4477/18.09.2012, petenta susține că în perioada premergătoare începerii anului școlar 2012-2013 i s-a sugerat de către reprezentantul părții reclamate că ar putea muta copilul de la Liceul respectiv.

2. **În drept**, Colegiul Director reține dispozițiile **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, care la **art.14** dispune că *”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție, trebuie să fie asigurată fără nici un fel de deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”*.

3. **Protocolul nr.12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, care la **art.1** dispune interzicerea generală a discriminării, respectiv **paragraful 1** *”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici un fel de discriminare bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”* și **paragraful 2** *”Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică, pe baza oricăruia dintre motivele menționate la paragraful 1 ”*.

4. Pornind de la definiția generală a discriminării, art.2 alin.1 din ordonanță, **discriminarea directă**, pentru a reține existența unei fapte de discriminare, trebuie îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: *Existența unui **tratament diferențiat** manifestat prin orice deosebire, excludere, restricție sau preferință; Existența unui **criteriu de discriminare**, conform criteriilor reținute de art.2 alin.1; **Tratamentul diferențiat să aibe ca scop sau efect** restrângerea, înlăturarea recunoașterii sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege; Existența unor persoane sau **situații aflate în poziții comparabile**, conform art.1 alin.3 din ordonanță; Existența unei **legături de cauzalitate** între tratamentul diferențiat și criteriul de discriminare.*

5. Astfel, o faptă poate fi considerată discriminatorie, dacă aduce atingere unui drept, oricare dintre cele prevăzute și garantate de tratatele internaționale ratificate de Romania sau cele prevazute de legislația națională, **dupa cum dispune și O.G. 137/2000, care la art.1 alin.2** prevede că *"Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării, sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: ....."; art.2 alin.1 "..... restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, ..."*, precum și **Protocolul nr.12** la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.1 alin.1 *"Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege, ..."*.

6. Analizând faptele expuse în petiție, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care legat de **art.14** din Convenție, privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, atunci când se **induc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă, *"trebuie stabilit că persoane aflate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă"* (vezi CEDO, 18.02.1991, Fredin vs. Suedia, paragraf 60; 23.06.1993, Hoffman vs. Austria, paragraf 31; 28.09.1995 Spadea și Scalabrino vs. Italia).

7. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat *principiul Egalității* ca unul dintre principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității **exclde ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv** (vezi Sermide Spa vs. Cassa Conguaglio Zuchero and Others, cauza 106/83, 1984 ECR 4209, paragraf 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Sinetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) vs. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01, Jippes and others 2001 ECR I-5689, parag.129).

8. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin art.2 alin.1 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raporteaza la modul în care sunt întrunite, cumulativ, elementele constitutive ale art.2. Pentru a ne afla în domeniul de aplicare al art.2 alin.1, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute la articolul în

cauză, deasemenea trebuind să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat mai sus. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folositei sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

9. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile, sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicat (22.10.1996 Stubbings et autres vs. Royaume-Uni, parag.75).

10. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul unei petiții este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează, în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art.2 din ordonanță, cuprins în Capitolul I – Principii și definiții, și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II – Dispoziții Speciale, secțiunea I-VI din Ordonanță.

11. Colegiul Director, analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele art.2 din Ordonanță, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire sau preferință, și care circumstanțiat la situația petentei, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoge sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței ori exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

12. În cauza Coleman vs. Attridge Law, Steve Law, cât și în cauza Centrum Voor Gelijkheid van Kansen en Voor Racismebestrijding vs. Firma Feryn NV, Curtea Europeană de Justiție a arătat că, **potrivit principiului inversării sarcinii probei**, revine reclamantului (nn petentului) sarcina de a stabili, în fața instanței naționale, o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe pe baza unuia dintre criteriile interzise. Adaptarea normelor privind sarcina probei se impune de îndată ce există o prezumție de discriminare. În cazul în care reclamantul ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe împotriva sa, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină pârâților din acțiunea principală, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, pârâții ar putea contesta

existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe unul din motivele intezise (a se vedea Curtea Europeană de Justiție, cauza S. Coleman ECJ, C-303/06, hotărârea din 17 iulie 2008, cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding vs. Firma Feryn NV, C-54/07, hotărârea din 10 iulie 2008). În mod similar, potrivit **art.20 alin.6 din O.G. 137/2000**, republicată, „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea, îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare*”. Simpla analiză a textului mai sus prezentat, ne duce la constatarea faptului că articolul în speță prezintă două situații/teze, ce sunt într-o strânsă relație, respectiv **prezumția simplă** de discriminare ce rezultă din depunerea unei petiții și a unui probatoriu minim, și, pe de altă parte, teza a II a art.20 alin 6, prevede obligația de **răsturnare a sarcini probei**, ce incumbă părții reclamate, respectiv de a dovedi, prin orice mijloc de probă, că cele prezentate în petiția introductivă de procedură în fața CNCD, nu sunt fapte de discriminare sau că acestea au o justificare obiectivă.

13. Față de aceste aspecte, și având în vedere probatoriul depus la dosar, Colegiul reține că, în ce privește **Profesorul de sprijin**, reclamatul depune la dosar probatoriu, din care rezultă parțial că, hotărârea ce face obiectul prezentei cauze, ar fi fost pusă în aplicare, față de aspectul profesorului de sprijin (*Decizia nr.33/14.09.2011 a Școlii Speciale nr.11 „Constantin Păunescu”, decizie care o numește pe doamna Dănilă Cristina, în calitate de profesor itinerant, la: Școala 153, Colegiul Tehnic feroviar, Liceul Marin Preda, Școala 157 și Grădinița 170*). Din cuprinsul adresei, precum și din restul probatoriului depus, partea reclamată nu face dovada că a pus în aplicare **hotărârea nr.696/06.10.2011** a Comisiei pentru protecția Copilului, prin care s-a dispus orientarea școlară către Liceul Marin Preda, curriculum adaptat și **profesor de sprijin**. De asemenea, toată documentația depusă de către reclamat, ca și probatoriu al activității depuse de către dna Dănilă Cristina, este ambiguă, cel puțin din punctul de vedere al datării acestor documente/rapoarte. Acestea, unele dintre ele sunt datate luna iunie, în timp toată raportarea și activitatea profesorului itinerant este înregistrată cu luna ianuarie 2012, având același număr de înregistrare.

14. Cu privire la **Curiculla Adaptată**, de asemenea, nu este depus un probatoriu care să certifice/probeze faptul că a fost adoptată o curicullă adaptată, ce urmează a fi pusă în aplicare, față de hotărârea **nr.696/06.10.2011** a Comisiei pentru protecția Copilului.

15. Având în vedere aceste aspecte, Colegiu observă că partea reclamată nu a reușit să răstoarne sarcina probei, astfel precum dispune art.20 alin.6 din OG nr.137/2000, republicată.

16. Față de aceste aspecte, și având în vedere elementele faptei de discriminare, astfel precum acestea sunt prevăzute de art.2 alin.1 din OG nr.137/2000, republicată, Colegiul constată întrunirea acestora, respectiv suntem în prezența unei fapte de discriminare directă, în condițiile în care elevului i-a fost încălcat dreptul la educație (din perspectiva celor prevăzute de hotărârea comisiei ce nu a fost pusă în aplicare), în comparație cu ceilalți elevi, față de criteriul handicapului de care suferă copilul, și față de care a fost emisă hotărârea

comisiei nepusă în aplicare de către reclamat, faptă ce a avut ca și efect afectarea dreptului la educație al elevului.

17. Cât privește încadrarea juridică a faptei, Colegiul observă că aceasta se încadrează în elementele prevăzute de art.10 lit.h din OG nr.137/2000, republicată, „**Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: ... h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități**”. În speța de față, discutăm despre un complex de drepturi, prevăzute, pe de o parte de legislația în domeniu, respectiv dispozițiile legii 448/2006, precum și dispozițiile care îl priveau pe elev și erau cuprinse în **hotărârea nr.696/06.10.2011** a Comisiei pentru protecția Copilului.

18. Față de aceste aspecte Colegiul Director constată fapta de discriminare conform dispozițiilor art.2 alin.1 coroborat cu dispozițiile art.10 lit.h din Ordonanță.

19. Față de incidența art.10 din ordonanță, Colegiul Director aplică, reclamatului, prin reprezentant, amendă contravențională în cunatum de 1000 lei, conform dispozițiilor art.26 alin.1 din ordonanță (**Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. cu 14 și 15 se sancționează amenda de la 400 lei la 4.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amenda de la 600 lei la 8.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate**).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate constituie discriminare potrivit art.2 alin.1 coroborat cu dispozițiile art.10 lit.h din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.
2. Se sancționează partea reclamată, prin reprezentant cu amendă în cuantum de 1000 lei, potrivit art.26 alin.1 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.
4. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

La Administratia Finantelor Publice a Sectorului 6 București, conform O.G. nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru

Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 zile de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. 10 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita.

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA-Membru

CAZACU IOANA - Membru

HALLER ISTVAN - Membru

JURA CRISTIAN - Membru

LAZĂR MARIA - Membru

ANAMARIA PANFILE – Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Hotărâre redactată de către:

V.A.V. – Membru Colegiul Director al CNCD
V.D. – Asistent Colegiul Director al CNCD

Data redactării: 23.09.2013

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.